4. KURBAN

Sevdikleriniz için ne gibi fedakârlıklarda bulunursunuz?

Sözlükte; "yaklaşmak, Allah'a yakınlık sağlamaya vesile olan şey" anlamına gelen kurban, dinî bir terim olarak, "ibadet maksadıyla belirli bir vakitte belirli şartları taşıyan hayvanı usulünce boğazlamak, ya da bu şekilde boğazlanan hayvan" demektir. Arapçada buna udhiyye denilir.

47 Dârekutnî, II, 278, nr. 192,194; Beyhaki, Şuʿabü'l-îmân, III, 488, nr. 4151,4159.
48 Buhârî, Umre, 1; Müslim, Hac, 437.

Kurban toplumda yardımlaşma ve dayanışmayı artırır.

Hz. Âdem zamanına kadar uzanan[49] kurban ibadeti, Hz. İbrahim'den gelen bir uygulama olarak günümüze kadar gelmiştir.[50] İnsanlık tarihi boyunca hemen bütün dinlerde kurban uygulaması mevcut olmakla birlikte şekil ve amaç yönüyle aralarında farklılıklar bulunur.

Kurban kesmenin meşruiyeti Kitap, Sünnet ve icmâ-ı ümmet ile sabittir. **Kur'an'da: "Rabbin için namaz kıl, kurban kes."**[51] buyrulmuş, Hz. Peygamber'in birçok hadisinde de hâli vakti yerinde olanların kurban kesmesi emredilmiş veya tavsiye edilmiş, hatta; *"Kim imkânı olduğu hâlde kurban kesmezse bizim mescidimize yaklaşmasın."*[52] buyrulmuştur.

ÖNEMİ

Hicretin ikinci yılında meşru kılınmış olan kurban, gerek fert gerekse toplum açısından çeşitli yararlar taşıyan mali bir ibadettir. Herşeyden evvel kişi kurban kesmekle Allah'ın emrine boyun eğmiş ve bu sayede kulluk bilinci gelişmiş olur. Müminler her kurban kesiminde Hz. İbrahim ile oğlu İsmail'in Cenab-ı Hakk'ın buyruğuna mutlak itaat konusunda verdikleri başarılı sınavın hatırasını tazelemiş ve kendilerinin de benzeri bir itaate hazır olduklarını sembolik olarak göstermiş olurlar.

Kurban, Müslümanların kaynaşmasına vesile olduğu gibi sosyal adaletin gerçekleşmesine ve toplumsal barışa da katkıda bulunur. Kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutar. Zengine malını Allah'ın rızası, yardımlaşma ve başkalarıyla paylaşma yolunda harcama zevk ve alışkanlığını verir, onu cimrilik hastalığından, dünya malına tutkunluktan kurtarır. Fakirin de kendini toplumunun bir üyesi olarak hissetmesine ve Allah'a şükretmesine vesile olur.

İslam kurbanlık olsun veya olmasın hayvanlara iyi muameleyi tavsiye eder, onlara eziyet etmeyi yasaklar. Diğer varlıklar gibi hayvanlar da insanların istifadesine verilmiştir. Hayvanların neslinin devamı bir ölçüde de onlardan istifade imkânının devamına bağlıdır. Bu anlamda kurban, hayvancılığın gelişmesine de katkıda bulunmuş olur. Nitekim bayram günlerindeki tüketim hesaplanarak hayvan yetiştirilir. Bu günlerde kesilecek hayvan sayısının çokluğu, bu ihtiyacın karşılanması için hayvan yetiştiriciliğini teşvik ettiği için genelde sayıyı azaltmaz, hatta artırır.

49 bk. Mâide suresi, 27. ayet.
50 bk. Sâffât, 37/100-107.
51 Kevser suresi, 2. ayet.
52 İbn Mâce, Edâhî, 2; Müsned, II, 321.